

Beslenme ve Diyetetik Eğitimi: Sorunlar-Çözüm Önerileri

Nutrition and Dietetics Programs: Problems and Solutions

Ayşe Baysal

Sevgili Okuyucularımız,

Türkiye’de Beslenme ve Diyetetik Eğitim ve Öğretimi, 1962 yılında “Hacettepe Sağlık Bilimleri Yüksekokulu” bünyesinde açılan “Diyetetik Programı” ile başlamıştır. Günümüze kadar sayı artarak 62 üniversitede yaklaşık 5000 öğrenciye Beslenme ve Diyetetik Eğitim ve Öğretimi verildiği bilinmektedir. Son 15 yıl içerisinde sayıları hızla artan Beslenme ve Diyetetik Bölümleri incelendiğinde, alt yapı koşulları, akademik kadro yeterliliği, staj ve saha uygulamaları ve araştırma olanakları gibi lisans eğitiminin temel bileşenleri açısından büyük farklılıklar göstermektedir. Bu durum, Türkiye’de Beslenme ve Diyetetik Eğitim ve Öğretimi’nde birçok üniversitenin ulusal/uluslararası yeterliliklerin sağlanmaması ile sonuçlanmaktadır.

Beslenme ve Diyetetik Eğitim ve Öğretimi’nin en önemli bölümlerinden birisi de öğrencilerin Beslenme ve Diyetetik alanındaki temel teorik bilginin yanında, mesleği uygulayabilmesi için gerekli temel becerileri de eğitim sürecinde kazanması amacıyla gerçekleştirilen stajlardır. Diyetisyenlerin mesleki yeterlilikleri kazanabilmesi için, stajın yapıldığı yer, yapılış şekli, süresi, değerlendirme süreci vb. etmenlerin iyi organize edilmesi ve yönetilmesi gerekmektedir. Stajlardaki eğitimin Beslenme ve Diyetetik eğitim ve öğretim standartlarına uygunluğunun, verimli ve yararlı olup olmadığının kontrolü Beslenme ve Diyetetik Bölümlerinin sorumluluğundadır. Ancak ülkemizde birçok bölüm tarafından organize edilen stajların öğrenim hedeflerine uygun yapılmadığını, stajların denetlenmediğini ve öğrencinin diyetisyenlik mesleğini yapabilmesi için gerekli bilgi ve beceriyi kazanmadan mezun olduğunu görmekteyiz.

Yükseköğretim programlarında eğitim ve öğretim

standartlarının karşılanmasında ve kalitenin korunmasında en önemli etmenlerden birisi de akademik kadronun kalitesidir. Akademik kadronun, bölümün öğrenim aktivitelerini kapsamlı gerçekleştirecek, Beslenme ve Diyetetik alanında uzmanlaşmış, yeterli sayıda öğretim üyesinden oluşması istenmektedir. Akademik kadroda yer alan öğretim üyelerinin sahip olması gereken kriterler arasında, Beslenme ve Diyetetik alanında lisans ve lisansüstü (doktora) eğitim derecesine sahip olması, ulusal meslek örgütüne (ülkemizdeki karşılığı Türkiye Diyetisyenler Derneği) üye olması arzu edilmektedir. Türkiye’deki Beslenme ve Diyetetik Bölümleri incelendiğinde, akademik kadrosunda bu alanda uzmanlaşmış hiç öğretim üyesi bulundurmayan bölümlerin olduğu ve Beslenme ve Diyetetik programı yürüttüğü görülmektedir. Bu durum, program öğrenim çıktılarının sağlanması ve mezunların mesleki yeterlilikleri karşılaması açısından sorunlara neden olacaktır.

Türkiye’de Beslenme ve Diyetetik lisans programlarının standardizasyonu ve akreditasyonu çalışmalarında temel referans, Avrupa Diyetetik Dernekleri Federasyonu (European Federation of the Associations of Dietitians - EFAD) ve Uluslararası Diyetetik Dernekleri Konfederasyonu (International Confederation of Dietetic Associations - ICDA) tarafından yapılan çalışmalar ve hazırlanan rehberler olmalıdır. Özellikle, EFAD Avrupa’da diyetisyenlerin eğitimlerinin standartlarının belirlenmesinde ve bu standartların sürdürülmesinde önemli rol oynamaktadır. Ayrıca Türkiye’de de Beslenme ve Diyetetik Eğitim ve Öğretimi’nin standardizasyonu ve devamında akreditasyonu için çeşitli çalışmalar yürütülmektedir. Sağlık Bilimleri Dekanlar Konseyi (SABDEK) Eğitim

Komisyonu, Beslenme ve Diyetetik çalışma grubu tarafından, Beslenme ve Diyetetik eğitiminin standardizasyonunun temelini oluşturacak olan Ulusal Beslenme ve Diyetetik Çekirdek Eğitim Programı çalışmaları yürütülmektedir. Diğer taraftan, 2015 yılında kurulan Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (SABAK), Beslenme

ve Diyetetik programları da dahil olmak üzere tüm Sağlık Bilimleri eğitim programlarında akreditasyon için ön çalışmalarını başlatmışlardır. Böylece kontrolsüz bir şekilde yeterli alt yapı olmadan açılan ve eğitime başlayan Beslenme ve Diyetetik Bölümleri'nin belirli bir standarda getirilmesi sağlanmış olacaktır.